

Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 830 00 Bratislava

Priebežná správa

Metodika CLIL v nižšom sekundárnom vzdelávaní

Projekt experimentálneho overovania

školský rok 2013/2014

Júl 2014

Správu vypracovala: Dipl. Ing. Beata Menzlová

Obsah

Úvod	3
Ciele, predmet a hypotézy experimentálneho overovania	3
Garant a odborní spolupracovníci	4
Miesto realizácie projektu	4
Úlohy prípravnej fázy realizácie experimentálneho overovania a ich plnenie	4
Úlohy realizácie experimentálneho overovania v školskom roku 2013/2014 (5. ročník) a ich plnenie	5
Rozpočet a zdroje financovania	7
Metodika overovania.....	7
Výsledky kvalitatívno-kvantitatívneho výskumu.....	8
Vzdelávacia úspešnosť žiakov v cudzom jazyku	9
Vyhodnotenie zistení z dotazníkov	16
Hospitácie a pozorovanie vyučovacích hodín	18
Záver.....	19
Prílohy	21

Úvod

Projekt experimentálneho overovania *Metodika CLIL v nižšom sekundárnom vzdelávaní* je pokračovaním projektu experimentálneho overovania *Didaktická efektívnosť metódy CLIL na 1. stupni ZŠ vo vyučovaní cudzích jazykov*. Projekt schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR dňa 11. novembra 2013 pod číslom 2013-17361/52642:3-922. Je plánovaný na školské roky 2013/2014 až 2017/2018.

Ciele, predmet a hypotézy experimentálneho overovania

Primárnym cieľom projektu je experimentálne overiť pôsobenie metodiky CLIL v nižšom strednom vzdelávaní na vzdelávacie výsledky žiakov v cudzom jazyku.

Ďalšie ciele sú vybrať vhodné obsahy vzdelávania v neязыkových predmetoch, pripraviť anglicko-nemecko-slovenský glosár odborných pojmov a súbor metodických materiálov (metodické a pracovné listy) pre učiteľov učiacich pomocou metodiky CLIL v nižšom sekundárnom vzdelávaní.

Predmetom experimentálneho overovania je metodika CLIL v nižšom sekundárnom vzdelávaní.

Hypotézy experimentálneho overovania

1. Predpokladáme, že žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie vzdelávacie výsledky v predmete cudzí jazyk – v rozsahu slovnej zásoby.
2. Predpokladáme, že žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie vzdelávacie výsledky v predmete cudzí jazyk – v počúvaní s porozumením.
3. Predpokladáme, že žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie vzdelávacie výsledky v predmete cudzí jazyk – v čítaní s porozumením.
4. Predpokladáme, že žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie vzdelávacie výsledky v predmete cudzí jazyk – v písomnom prejave.

5. Predpokladáme, že žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie vzdelávacie výsledky v predmete cudzí jazyk – v ústnom prejave.
6. Predpokladáme, že žiaci experimentálnych tried nebudú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať horšie vzdelávacie výsledky v nejazykových predmetoch, na hodinách ktorých bude aplikovaná metodika CLIL.

Garant a odborní spolupracovníci

Garantom projektu experimentálneho overovania je Štátny pedagogický ústav v Bratislave. Experimentálne overovanie koordinuje Dipl. Ing. Beata Menzlová z oddelenia pre cudzie jazyky.

Odborní spolupracovníci v rámci experimentálneho overovania sú doc. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD. z Pedagogickej fakulty UKF v Nitre, ktorá zodpovedá za lingvodidaktickú stránku projektu a PhDr. Eva Farkašová z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave, ktorá zodpovedá za psychologické testovanie žiakov. Ďalším spolupracovníkom je PaedDr. Jana Luprichová z Pedagogickej fakulty UKF v Nitre.

Miesto realizácie projektu

Projekt experimentálneho overovania sa realizuje na 14 základných školách. (Príloha 1). Väčšina základných škôl bola zapojená aj do experimentálneho overovania *Didaktická efektivnosť metódy CLIL na 1. stupni ZŠ vo vyučovaní cudzích jazykov*.

Úlohy prípravnej fázy realizácie experimentálneho overovania a ich plnenie

V nasledujúcich tabuľkách uvádzame aktivity projektu experimentálneho overovania v školskom roku 2013/2014 a vyhodnotenie ich plnenia.

Prípravná fáza: september – december 2013 - zrealizovaná

Úlohy	Plnenie	Zodpovednosť
Príprava dohôd o spolupráci v rámci experimentálneho overovania pre školy po schválení projektu Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR	Dohody o spolupráci s jednotlivými školami boli podpísané a jeden exemplár z každej experimentálnej školy bol zaslaný na Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu.	Garant v spolupráci so základnými školami
Špecifikácia konkrétnych výskumných podmienok pre školy	Základné školy si určili, v ktorých vyučovacích neязыkových predmetoch budú aplikovať metodiku CLIL.	Základné školy

Úlohy realizácie experimentálneho overovania v školskom roku 2013/2014 (5. ročník) a ich plnenie

Úlohy	Plnenie	Zodpovednosť
Vstupné testovanie žiakov 5. ročníkoch v cudzom jazyku	Vstupné testy z nemeckého jazyka boli vybraté koordinátorom experimentálneho overovania (ŠPÚ), Beatou Menzlovou a z anglického jazyka doc. PaedDr. Silviou Pokrivčákovou, PhD. z Pedagogickej fakulty UKF v Nitre. Žiakov 5. ročníkov na jednotlivých základných školách testovali koordinátori projektu experimentálneho overovania.	Garant v spolupráci s odbornými spolupracovníkmi v rámci experimentálneho overovania a so základnými školami

Oprava testov z cudzích jazykov a ich vyhodnotenie	Opravu testov z nemeckého a anglického jazyka realizovalo oddelenie pre cudzie jazyky v Štátnom pedagogickom ústave a jedna externá spolupracovníčka.	Garant, oddelenie pre cudzie jazyky ŠPÚ Bratislava
Hospitácie a pozorovanie vyučovacích hodín	Pozorovacie hárky boli vypracované garantom experimentálneho overovania (ŠPÚ). Ich vyhodnotenie bolo tiež realizované v Štátnom pedagogickom ústave. Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa hospitácie uskutočnili iba v základných školách v Bratislave.	Garant, oddelenie pre cudzie jazyky
Príprava a realizácia dotazníkov pre učiteľov	Dotazníky boli vypracované garantom experimentálneho overovania (ŠPÚ). Dotazníky boli zaslané koordinátorom experimentálnych škôl.	Garant, oddelenie pre cudzie jazyky
Vyhodnotenie dotazníkov pre učiteľov	Vyhodnotenie bolo realizované v Štátnom pedagogickom ústave. Výsledky z dotazníkov sú uvedené v tejto správe.	Garant, oddelenie pre cudzie jazyky
Pracovné stretnutie s učiteľmi zapojenými do experimentálneho overovania	Pracovné stretnutie s koordinátormi experimentálneho overovania sa uskutočnilo v ŠPÚ v Bratislave 13.11.2013.	Garant, oddelenie pre cudzie jazyky

Priebežná tvorba pracovných a metodických materiálov s učiteľmi zo základných škôl, ktoré sú zapojené do experimentálneho overovania.	Metodické a pracovné listy sa tvoria priebežne a koordinátori zo ZŠ ich archivujú v rámci interaktívneho vzdelávacieho kurzu Moodle, ktorý sa zriadil pri ŠPÚ (iedu.clil.sk).	Koordinátori experimentálnych ZŠ, oddelenie pre cudzie jazyky,
---	---	--

Vypracovanie testov a testovanie nejazykových predmetov ako aj tvorba psychologických testov neboli zrealizované z dôvodu nepridelenia účelovo viazaných finančných prostriedkov.

Rozpočet a zdroje financovania

Podľa projektu schváleného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR mali byť aktivity projektu financované z účelovo viazaných prostriedkov. Finančné prostriedky neboli ŠPÚ pridelené a preto nebolo možné zrealizovať všetky aktivity, ktoré boli naplánované v projekte.

Tvorba spoločného webového sídla projektu

Štátny pedagogický ústav (Ing. Mário Jurík) zabezpečil tvorbu a realizáciu spoločného webového sídla v podobe interaktívneho vzdelávacieho kurzu Moodle (iedu.clil.sk). Ide o vzdelávací portál, ktorý je prístupný všetkým koordinátorom a učiteľom z experimentálnych škôl. Na stránke sú dostupné všetky potrebné informácie týkajúce sa organizácie a realizácie projektu, učitelia tu zhromažďujú všetky metodické a pracovné listy, evidujú hodiny odučené s CLIL metodikou, aktívnu slovnú zásobu so vzorovými vetami a zároveň si tu vymieňajú vlastné postrehy a skúsenosti.

Metodika overovania

Hlavnou metódou výskumu je pedagogický experiment. Nezávislou premennou v experimente je metodika CLIL.

Závislými premennými sú v experimente:

- vzdelávacia úspešnosť žiakov v cudzom jazyku, ktorý je zároveň pracovným jazykom metodiky CLIL na danej škole,
- vzdelávacia úspešnosť žiakov v nejazykových akademických/výchovných predmetoch, na ktorých sa v rámci experimentu bude aplikovať metodika CLIL,
- mimointelektové faktory žiakov, ako záujem, motivácia, postoje k učeniu sa cudzieho jazyka, ktorý je zároveň pracovným jazykom metodiky CLIL na danej škole.

Ako doplnujúce výskumné metódy na získanie údajov o subjektoch experimentu sme v rámci popisovaného experimentu v školskom roku 2013/2014 použili nasledujúce metódy:

- testovanie vzdelávacích výsledkov žiakov v cudzom jazyku,
- dotazníkový prieskum: dotazník pre učiteľov zapojených do experimentu,
- pozorovanie priebehu vyučovacieho procesu v triedach.

Výsledky kvalitatívno-kvantitatívneho výskumu

Zber výskumných údajov v šk. roku 2013/14

Ako výskumné metódy na získanie údajov sme v školskom roku 2013/2014 použili:

1. vstupné meranie jazykovej úrovne anglického/nemeckého jazyka v 5. ročníkoch experimentálnych tried zúčastnených základných škôl, v ktorých sa cudzojazyčné vzdelávanie realizuje pomocou metodiky CLIL a v kontrolných skupinách. Meranie sa realizovalo formou testovania skupiny 527 žiakov v októbri 2013 (445 žiakov bolo testovaných v anglickom jazyku, 82 žiakov bolo testovaných v nemeckom jazyku). Druhé testovanie sa realizovalo v máji 2014 na vzorke 554 žiakov (459 žiakov bolo testovaných v anglickom jazyku a 95 žiakov v nemeckom jazyku). Všetky testové úlohy boli zamerané na diagnostiku komunikačných spôsobilostí žiakov - počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením a písanie. Kontrolnú skupinu pre anglický a nemecký jazyk z uvedeného počtu tvorilo 204 žiakov. Cieľom testovania bolo zistiť nárast vedomostí a schopností žiakov v cudzom jazyku počas školského roka. Testovanie na školách zabezpečili koordinátori projektu experimentálneho overovania v rovnakom čase. Testy z anglického a nemeckého jazyka boli určené pre komunikačnú jazykovú úroveň A1, (príloha 2 - anglický jazyk, príloha 3 - nemecký jazyk).

2. dotazníkový prieskum: dotazník pre učiteľov cudzích jazykov, pre učiteľov nejazykových predmetov a pre koordinátorov zapojených do experimentu,

3. pozorovanie priebehu vyučovacieho procesu v triedach.

Vzdelávacia úspešnosť žiakov v cudzom jazyku

Anglický jazyk

Testovanie z anglického jazyka sa uskutočnilo na 13 experimentálnych školách: Evanjelická základná škola Martin, Súkromná základná škola, Oravská cesta, Žilina, Základná škola Hrnčiarska, Zvolen, Základná škola s materskou školou Odborárska, Bratislava, Základná škola Za kasárňou, Bratislava, Základná škola Hradná, Nové Zámky, Súkromná základná škola Starozagorská, Košice, Základná škola Nábregie mládeže, Nitra, Základná škola Hlboká, Bratislava, Základná škola Detva, Základná škola Farská, Nitra, Základná škola Farská, Nitra, Základná škola Martinská, Žilina a Základná škola, Kremnica.

Doc. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD. z Pedagogickej fakulty UKF v Nitre vybrala test Cambridge Young Learners.

Celková priemerná úspešnosť žiakov v experimentálnych triedach – anglický jazyk

Úloha	Úspešnosť v % október 2013	Úspešnosť v % máj 2014	Zlepšenie (+) Zhoršenie (-) v %
1. počúvanie s porozumením	74,8	82,7	+ 7, 9
2. počúvanie s porozumením	82,5	88,7	+ 6, 2
3. počúvanie s porozumením	75,6	84	+ 8, 4
4. počúvanie s porozumením	93,3	96	+ 2, 7

5. čítanie s porozumením	60,5	74,1	+ 13, 6
6. písanie			
Priemerná úspešnosť žiakov	77,37	85,13	+ 7,76

Celková priemerná úspešnosť žiakov v kontrolných triedach – anglický jazyk

Úloha	Úspešnosť v % október 2013	Úspešnosť v % máj 2014	Zlepšenie (+) Zhoršenie (-) v %
1. počúvanie s porozumením	76,2	79,3	+ 3,1
2. počúvanie s porozumením	85,3	87,6	+ 2,3
3. počúvanie s porozumením	90,2	91,9	+ 1,7
4. počúvanie s porozumením	96,6	94,6	- 2
5. čítanie s porozumením	63,9	72,6	+ 8,7
6. písanie	-	-	-
Priemerná úspešnosť žiakov	82,44	85,2	+ 2,76

Prvá úloha z anglického jazyka diagnostikovala spôsobilosť žiakov porozumieť počutému textu a umiestniť predmety na správne miesto v obrázku. Úloha bola zameraná na predložkové väzby. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 5.

Celková úspešnosť žiakov experimentálnych tried v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 74,8% a máji 2014 bola 82,7%. Na konci školského roka môžeme pozorovať zlepšenie výsledkov o + 7,9%.

Celková úspešnosť žiakov z kontrolných skupín v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 76,2% a v máji 2014 bola 79,3%, oproti začiatku školského roka dosahujú žiaci kontrolných skupín zlepšenie výsledkov v teste len o + 3,1%.

V druhej úlohe mali žiaci na základe vypočutého dialógu odpovedať na dané otázky (jedným slovom alebo číslom). V úlohe sa testoval aj pravopis. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 5.

Celková úspešnosť žiakov experimentálnych tried v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 82,5% a máji 2014 bola 88,7%. Na konci školského roka môžeme pozorovať zlepšenie výsledkov žiakov experimentálnej skupiny o + 6,2%.

Celková úspešnosť žiakov z kontrolných skupín v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 85,3% a v máji 2014 bola 87,6%. Oproti začiatku školského roka dosahujú žiaci kontrolných skupín nárast vedomostí len o + 2,3%.

V tretej úlohe žiaci počúvali 5 krátkych dialógov. Na základe vypočutého sa mali rozhodnúť medzi 3 obrázkami a označiť správnu odpoveď. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 5.

Celková úspešnosť žiakov experimentálnych tried v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 75,6% a máji 2014 bola 84%. Na konci školského roka môžeme pozorovať zlepšenie výsledkov žiakov experimentálnej skupiny o + 8,4%.

Celková úspešnosť žiakov z kontrolných skupín v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 90,2% a v máji 2014 bola 91,9%. Oproti začiatku školského roka dosahujú žiaci kontrolných skupín nárast vedomostí len o + 1,7%.

Štvrtá úloha testovala počúvanie s porozumením. Žiaci mali vyfarbovať správnu časť obrázka tou farbou, ktorú počuli v dialógu. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 5.

Celková úspešnosť žiakov experimentálnych tried v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 93,3% a máji 2014 bola 96%. Na konci školského roka môžeme konštatovať zlepšenie výsledkov žiakov experimentálnej skupiny o + 2,7%.

Celková úspešnosť žiakov z kontrolných skupín v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 96,6% a v máji 2014 bola 91,9%. Hoci žiaci dosiahli veľmi dobré výsledky, môžeme konštatovať, že oproti výsledkom zo začiatku školského roka žiaci kontrolných skupín nedosahujú nárast vedomostí, ale pokles o – 2%.

V piatej úlohe sa diagnostikovalo čítanie s porozumením. Na základe textu a 3 plagátov mali sa žiaci rozhodnúť, či sú výpovede správne alebo nesprávne. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 5.

Celková úspešnosť žiakov experimentálnych tried v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 60,5% a máji 2014 bola 74,1%. Na konci školského roka môžeme pozorovať výrazné zlepšenie výsledkov žiakov experimentálnej skupiny, až o + 13,6%.

Celková úspešnosť žiakov z kontrolných skupín v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 63,9% a v máji 2014 bola 72,6%. Oproti začiatku školského roka dosiahli žiaci kontrolných skupín nárast vedomostí o + 8,7%.

Šiesta úloha bola otvorená úloha a testovalo sa písanie. Úlohou žiakov bola opísať obrázok. Pri bodovaní sa zohľadňovala správnosť viet a slov. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť ľubovoľný počet bodov.

Experimentálna skupina získala v októbri 2013 vo voľnom opise obrázku celkovo 11 230 bodov, čo predstavuje v priemere 43,35 bodov na žiaka. V máji celkovo 13 296 bodov, čo predstavuje v priemere na žiaka 50 bodov.

Kontrolná skupina získala v októbri 2013 celkovo 6 574 bodov, čo predstavuje v priemere 35 bodov na žiaka. V máji získala kontrolná skupina 7 671 bodov, t.j. v priemere na žiaka 41,7 bodov. Môžeme konštatovať, že opis obrázka bez predlohy spôsobil väčšie problémy žiakom z kontrolnej skupiny.

Nemecký jazyk

Testovanie nemeckého jazyka sa uskutočnilo na 4 experimentálnych školách :
Základná škola Hlboká, Bratislava, Základná škola Za kasárňou, Bratislava, Základná škola
Hrnčiarska, Zvolen a Základná škola SSV, Banská Bystrica

Pre nemecký jazyk sa vybral modelový test ÖSD A1 Kompetenz in Deutsch 1.

Celková priemerná úspešnosť žiakov v experimentálnych triedach – nemecký jazyk

Úloha	Úspešnosť v % október 2013	Úspešnosť v % máj 2014	Zlepšenie (+) Zhoršenie (-) v %
1. počúvanie s porozumením	96,5	97,6	+ 1,1
2. počúvanie s porozumením	68,9	83	+ 14,1
3. počúvanie s porozumením	82	83,5	+ 1,5
4. čítanie s porozumením	64	73,7	+ 9,7
5. písanie	54,8	66,5	+ 11,7
Priemerná úspešnosť žiakov	73,24	80,86	+ 7,62

Celková priemerná úspešnosť žiakov v kontrolných triedach – nemecký jazyk

Úloha	Úspešnosť v % október 2013	Úspešnosť v % máj 2014	Zlepšenie (+) Zhoršenie (-) v %
1. počúvanie s porozumením	96,8	96,6	- 0,2

2. počúvanie s porozumením	73,3	81	+ 7,7
3. počúvanie s porozumením	90,4	97	+ 6,6
4. čítanie s porozumením	68,6	76	+ 7,4
5. písanie	34,5	33,6	- 0,9
Priemerná úspešnosť žiakov	72,72	76,84	+ 4,12

Prvá úloha v NJ bola zameraná na počúvanie s porozumením. Žiaci počúvali 5 rôznych textov a ich úloha bola priradiť text k správnej obrázku. Text počúvali iba raz a mali o 1 obrázok viac. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 12.

Celková úspešnosť žiakov experimentálnej skupiny bola v tejto testovej úlohe veľmi vysoká aj v októbri 2013 a to 96, 5% a aj máji 2014, kde bola 97,6%. Na konci školského roka môžeme pozorovať zlepšenie výsledkov žiakov experimentálnej skupiny o + 1,1%.

Celková úspešnosť žiakov z kontrolnej skupiny v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 96,8% a v máji 2014 bola 96,6%. Hoci žiaci dosiahli veľmi dobré výsledky, môžeme pozorovať, že oproti výsledkom zo začiatku školského roka žiaci kontrolných skupín nedosahujú nárast vedomostí, ale malý pokles o – 0,2%.

V druhej úlohe sa testovalo počúvanie s porozumením. Žiaci počúvali správu na odkazovači a zaznamenali informácie ohľadom času, adresy, telefónneho čísla a čísla autobusu. Text počúvali 2 krát. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 10.

Celková úspešnosť žiakov experimentálnej skupiny v októbri 2013 bola 68, 9% a máji 2014 bola 83%. Na konci školského roka môžeme pozorovať výrazné zlepšenie výsledkov žiakov experimentálnej skupiny až o + 14,1%.

Celková úspešnosť žiakov z kontrolných skupín v tejto testovej úlohe bola v októbri 2013 73,3% a v máji 2014 bola 81%. Hoci žiaci dosiahli veľmi dobré výsledky, môžeme

konštatovať, že oproti výsledkom zo začiatku školského roka žiaci z kontrolných skupín dosahujú menší nárast ako experimentálna skupina, len o + 7,7%.

Tretia úloha testovala počúvanie s porozumením. Žiaci počúvali odpovede na otázky ohľadom oblečenia, kina, hudby a čokolády. Text počúvali žiaci len 1 krát. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 10.

Celková priemerná úspešnosť žiakov experimentálnej skupiny v tejto testovej úlohe bola 82% v októbri 2013 a 83,5% v máji 2014. Na konci školského roka môžeme pozorovať len minimálne zlepšenie o + 1,5%.

Celková priemerná úspešnosť žiakov z kontrolnej skupiny bola v tejto testovej úlohe v októbri 2013 90,4% a v máji 2014 97%. Žiaci dosiahli veľmi dobré výsledky, môžeme pozorovať, že oproti výsledkom zo začiatku školského roka žiaci z kontrolných skupín dosahujú lepšie výsledky ako experimentálna skupina o + 6,6%.

Vo štvrtej úlohe si žiaci mali prečítať text o Asterixovi a Obelixovi a doplniť vynechané slová z ponuky slov. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 10

Celková priemerná úspešnosť žiakov experimentálnej skupiny v októbri 2013 bola 64% a 73,7% v máji 2014. Na konci školského roka môžeme pozorovať nárast o + 9,7%.

Celková priemerná úspešnosť žiakov z kontrolnej skupiny bola v tejto testovej úlohe v októbri 2013 68,6% a v máji 2014 76%. Oproti začiatku školského roka dosiahli žiaci kontrolných skupín nárast vedomostí o + 7,4%.

V piatej úlohe mali žiaci napísať odpoveď na email. V odpovedi sa mali zamerať na stanovené body a na konci napísať pozdrav. Odpoveď mala mať asi 30 slov. V danej úlohe mohli žiaci dosiahnuť maximálny počet bodov 15.

Celková priemerná úspešnosť žiakov experimentálnej skupiny v tejto testovej úlohe bola 54,8% v októbri 2013 a 66,5% v máji 2014. Na konci školského roka môžeme pozorovať priemernú úspešnosť o + 11,7%.

Celková priemerná úspešnosť žiakov z kontrolnej skupiny bola v októbri 2013 v tejto testovej úlohe 34,5% a v máji 2014 33,6%. Môžeme pozorovať, že oproti výsledkom experimentálnej skupiny dosiahli žiaci z kontrolnej skupiny horšie výsledky v písaní, o - 0,9%.

Vyhodnotenie zistení z dotazníkov

Otázky v dotazníkoch boli smerované na koordinátorov projektu experimentálneho overovania na základných školách (príloha 4), vyučujúcich cudzích jazykov (príloha 5) a vyučujúcich predmetov s CLIL metodikou (príloha 6).

Dotazníky vyplnili a zaslali späť učitelia z 11 základných škôl, ktoré sú zapojené do projektu experimentálneho overovania. Údaje sa týkali tried a žiakov 5. ročníkov, v ktorých sa učilo spolu 350 žiakov. V školách sa vyučoval anglický a nemecký jazyk. Tieto jazyky sa žiaci učili od 1. alebo od 3. ročníka. Nejazýkové predmety, na ktorých sa uplatňovala metóda CLIL, boli: biológia, geografia, matematika, informatika, história, hudobná výchova, evanjelické náboženstvo, katolícke náboženstvo.

Dotazník pre koordinátorov projektu experimentálneho overovania

Podľa vyjadrení koordinátorov projektu experimentálneho overovania na základných školách sa stretnutia učiteľov cudzích jazykov a nejazýkových predmetov (ďalej: NJP) uskutočňovali na jednotlivých experimentálnych školách v rôznych časových intervaloch raz týždenne alebo raz mesačne. Na viacerých experimentálnych školách nemali pravidelný režim – realizovali sa podľa potreby, resp. ako neformálne stretnutia.

Vyučujúci cudzích jazykov a NJP diskutovali pri príprave obsahu hodín, učebných materiálov, pracovných listov a prezentácií. Vyučujúci často úzko spolupracovali a vzájomne sa zúčastňovali svojich hodín.

Na otázku o možnostiach vzdelávania respondenti odpovedali, že sa zúčastnili na stretnutí, ktoré organizoval ŠPÚ a vzdelávali sa sami, ale učitelia z viacerých škôl sa zatiaľ vzdelávania nezúčastnili.

Na viacerých školách prijímajú len učiteľov s aprobáciou daného cudzieho jazyka.

Na otázku: „Ako hodnotíte experimentálne overovanie na Vašej škole? Napíšte 3 konkrétne príklady“ respondenti hodnotili proces overovania novej metódy kladne a vyjadrili sa, že

- vyučovanie je pre žiakov zaujímavé, sú aktívnejší, chápu praktické využitie jazyka, rozširuje sa ich slovná zásoba, posilňujú sa ich komunikačné jazykové činnosti. Aj pre učiteľov NJP je vyučovanie s metodikou CLIL prínosom nakoľko im rozširuje ich poznatky v cudzom jazyku.

Na druhej strane učitelia vidia aj nasledovné nedostatky:

- potreba väčšej finančnej podpory na nákup spotrebného kancelárskeho materiálu,
- časové nároky na vyplňanie evidencie hodín a prípravy metodických a pracovných listov.

Učitelia považujú za najväčší problém dodržať tematický plán NJP a pripraviť primerané aktivity pre žiakov.

Ďalším problémom učiteľov NJP, ktorí neovládajú dostatočne cudzí jazyk, boli ťažkosti s prípravou hodiny a nevyhnutnosť častých konzultácií s učiteľmi cudzích jazykov.

Pri otázke: „V čom vidíte problémy pri koordinácii projektu experimentálneho overovania?“ učitelia uviedli aj konkrétne pripomienky k odlišnej „štartovacej čiare“ ovládania cudzích jazykov u žiakov na jednotlivých školách, k odlišnému počtu nejazykových predmetov (1-3) a frekvencii aplikovania CLIL na nejazykových hodinách (1x/mesiac – 2x/týždeň).

Celkové hodnotenie zo strany rodičov bolo kladné, zvýšil sa záujem o školu, deti boli spokojné.

Školy majú nedostatok možností finančne ohodnotiť učiteľov za zvýšené požiadavky na prácu a prípravu.

Dotazník pre učiteľov cudzích jazykov

Problémy, ktoré respondenti uvádzali boli napr. nízka časová dotácia pre cudzí jazyk, príliš vysoké tempo hodín, málo času na opakovanie a utvrdzovanie prebratého učiva, nedostatok materiálov vhodných pre CLIL, ťažkosti žiakov s gramatikou a čítaním s porozumením, individuálny prístup k žiakom s dysgrafiou a dyslexiou, nerovnaká úroveň ovládania cudzieho jazyka novými žiakmi.

Výhody pri využívaní metodiky CLIL uvádzali respondenti napr. bohatšia slovná zásoba, lepšia výslovnosť a lepší ústny a písomný prejav žiakov, pohotové prepínanie zo SJ do CJ, lepšia spolupráca žiakov na hodinách, vyššia motivácia.

Pri práci so žiakmi so ŠVVP museli učitelia postupovať individuálne. Nadaní žiaci zvládli učivo rýchle, pohotovo reagovali, samostatne vyhľadávali informácií, pripravovali rôzne projekty a pomáhali učiteľom. Ostatní (nešpecifikovaní) žiaci so ŠVVP mali nasledovné ťažkosti: napr. rečovú dysfáziu (ťažkosti v komunikácii), ADHD (potrebu pocitu úspešnosti),

poruchy učenia (potrebu pomalšieho tempa, viacnásobného opakovania učiva, častých pochvál).

Dotazník pre učiteľov nejazykových predmetov

Respondenti uvádzali, že hodiny s CLILom boli pre žiakov zaujímavé, tvorivé, zábavné a dynamické, ak bola aj téma atraktívna, zapájali sa aj žiaci, ktorých daný predmet predtým nebavil a naučili sa viac samostatnosti. Podľa vyjadrenia žiakov nejazykové hodiny s CLIL-om boli zábavnejšie, viac ich zaujali, ocenili, že dokázali zvládnuť poznatky aj v cudzom jazyku, lepšie chápali súvislosti predkladaných poznatkov a boli si istejší pri komunikácii na dané témy v slovenskom i cudzom jazyku. Respondenti uvádzali, že využívanie medzipredmetových vzťahov malo pozitívny vplyv na lepšie zvládnutie slovnej zásoby, alebo na oboznámenie sa s danou tematikou.

Niektorí respondenti uvádzali problémy na hodinách s metodikou CLIL ako nepozornosť žiakov, ťažkosti pri zapamätávaní si odborných pojmov v cudzom jazyku, problémy pri spolupráci vo dvojiciach a v skupine. Pre žiakov bolo niekedy náročné si zapamätať odborné výrazy (napr. matematické operácie), porozumieť abstraktným výrazom v cudzom jazyku, alebo porozumieť textu, lebo neboli ešte prebraté niektoré gramatické javy, ako napr. minulý čas.

Respondenti pociťovali väčšie nároky na ich prácu, napr. náročná príprava hodín s CLILom a skonštatovali, že je potrebné, aby učitelia nejazykových predmetov ovládali cudzí jazyk na dobrej komunikačnej úrovni.

Prvé informácie z priebehu experimentálneho overovania metódy CLIL v nižšom strednom vzdelávaní ZŠ priniesli zaujímavé postrehy a poskytli inšpiratívne podnety pre postupy v ďalších rokoch. Z výpovedí respondentov môžeme skonštatovať, že vzdelávanie učiteľov v danej problematike je veľmi dôležité a prejavuje sa ako deficit.

Hospitácie a pozorovanie vyučovacích hodín

Hospitačná činnosť naznačila, že v experimentálnych základných školách chýba vzdelávanie v oblasti metodiky a didaktiky cudzieho jazyka a v oblasti CLIL metodiky. Učitelia nejazykových predmetov majú problém adekvátne sprostredkovať učivo žiakom v cudzom jazyku a precvičovať ho.

Záver

Žiaci experimentálnej skupiny dosiahli v testoch z anglického jazyka v októbri 2013 priemernú úspešnosť v úlohách, ktoré testovali počúvanie a čítanie s porozumením 77,37% a v máji 2014 až 85,13%, čo predstavuje zlepšenie výsledkov o + 7,76%. Písanie sme nezahrnuli do priemernej úspešnosti, z toho dôvodu, že nebola daná horná hranica bodov a nebolo možné výsledky štatisticky porovnať tak, ako pri čítaní a počúvaní s porozumením, ktoré boli testované pomocou uzavretých úloh. Cieľom testovania písomného prejavu v prvom rade bolo získať podklad pre analýzu chýb. V písaní experimentálna skupina získala v októbri 2013 celkove 11 230 bodov, čo predstavuje 43,35 bodov na žiaka. V máji 13 296 bodov, čo predstavuje na žiaka 50 bodov.

Žiaci kontrolnej skupiny dosiahli v októbri 2013 v testoch z anglického jazyka priemernú úspešnosť 82,44%. V máji 2014 dosiahli 85,2%, čo predstavuje zlepšenie výsledkov o + 2,76%. V písaní dosiahla kontrolná skupina v októbri 2013 len 6574 bodov, na žiaka 35 bodov. V máji získala kontrolná skupina 7671 bodov, t.j. na žiaka 41,7 bodov.

Porovnaním zlepšenia výsledkov experimentálnej skupiny a kontrolnej skupiny môžeme konštatovať, že experimentálna skupina v školskom roku 2013/2014 dosiahla vyššie zlepšenie (+ 7,76%) ako kontrolná skupina (+ 2,76%).

Žiaci experimentálnej skupiny dosiahli v testoch z nemeckého jazyka v októbri 2013 priemernú úspešnosť v úlohách, ktoré testovali počúvanie a čítanie s porozumením a písanie 73,24 % a v máji 2014 až 80,86%, čo predstavuje zlepšenie výsledkov o + 7,62%.

Žiaci kontrolnej skupiny dosiahli v októbri 2013 v testoch z nemeckého jazyka priemernú úspešnosť v úlohách, ktoré testovali počúvanie a čítanie s porozumením a písanie 72,72 % a v máji 2014 dosiahli 76,84 %, čo predstavuje zlepšenie výsledkov len o + 4,12%.

Získané dáta poukazujú jednak na zlepšenie učebných výsledkov žiakov vedených metodikou CLIL ako aj na lepšiu kvalitu nimi získaných komunikačných jazykových činností v oblasti počúvania, čítania s porozumením a písania. V tejto fáze projektu však ešte nie je možné komplexne zhodnotiť ani jednu zo stanovených hypotéz, nakoľko ciele projektu i metodika vyhodnocovania jeho úspešnosti je založená na porovnávaní výsledkov žiakov v 5. až 9. ročníku experimentálneho overovania. V súčasnosti získané výsledky budú vo vyhodnocovej fáze slúžiť ako východisková báza pre následnú komparáciu.

Výsledky prvého roku experimentálneho overovania a problémy, ktoré vznikali, poukazujú v prvom rade na nedostatok vzdelávania učiteľov nejazykových predmetov, učiteľov cudzích jazykov a na nedostatok vhodných metodických materiálov.

Experimentálne overovanie *Metodika CLIL v nižšom sekundárnom vzdelávaní* pokračuje v školskom roku 2014/2015. Prvý rok experimentálneho overovania nám jasne poukazuje na nedostatok vzdelávania učiteľov. Našou snahou v rámci projektu bude venovať väčšiu pozornosť práve vzdelávaniu učiteľov.

Prílohy

Príloha 1: Zoznam základných škôl zapojených do experimentálneho overovania

Príloha 2: Test z anglického jazyka

Príloha 3: Test z nemeckého jazyka

Príloha 4: Dotazník – koordinátor

Príloha 5: Dotazník – učiteľ cudzieho jazyka

Príloha 6: Dotazník – vyučujúci predmetu s CLIL metodikou

Príloha 1

Zoznam základných škôl zapojených do experimentálneho overovania

1. Súkromná základná škola, Oravská cesta 11, Žilina
2. Základná škola, Hradná 22, Nové Zámky
3. Evanjelická základná škola, M. R. Štefánika 17, Martin
4. ZŠ SSV, Skuteckého 8, Banská Bystrica
5. Základná škola s materskou školou, Za Kasárňou 2, Bratislava
6. Súkromná základná škola, Starozagorská 8, Košice
7. Základná škola, Hlboká cesta 4, Bratislava
8. Základná škola, Ul. P. Križku 392/9, Kremnica
9. Základná škola, Nábrežie mládeže 5, Nitra
10. Základná škola, Hrnčiarska 2119/1, Zvolen
11. Základná škola Alexandra Vagača, Štúrova 12, Detva
12. Základná škola, Odborárska 2, Bratislava
13. Základná škola, Martinská 20, Žilina
14. Spojená katolícka škola. Farská 19, Nitra

Príloha 2 Test z anglického jazyka

Príloha 3 Test z nemeckého jazyka

Experimentálne overovanie CLIL

2013/2014

Základná škola:

Meno :..... Dátum:

Organizujete pravidelné stretnutia s učiteľmi predmetov (ktorí učia v experimentálnej triede metodikou CLIL) a s učiteľmi CJ? Ak áno, ako často?	
Akú formu má spolupráca na Vašej škole medzi učiteľmi CJ a učiteľov predmetov (ktorí učia s CLIL v experimentálnej triede)?	
Ako organizujete experimentálne overovanie na Vašej škole. Stručne napíšte priebeh, napr.: Učí učiteľ predmetu, ktorý ovláda cudzí jazyk. Učí učiteľ, ktorý neovláda cudzí jazyk, ale úzko spolupracuje s učiteľom cudzieho jazyka... , alebo učiteľ cudzieho jazyka chodí na hodiny, ...	
Zúčastňujú sa učitelia, ktorí vyučujú s CLIL, aj vzdelávania? Ak áno, uveďte konkrétne vzdelávania.	
Ako hodnotíte experimentálne overovanie na Vašej škole? Napíšte 3 konkrétne príklady.	
V čom vidíte problémy pri koordinácii projektu experimentálneho overovania?	
Ako vnímajú deti a rodičia využívanie CJ na nejazykových predmetoch?	
Iné	

Experimentálne overovanie CLIL

2013/2014

Základná škola:

Ročník : piaty/experimentálna trieda

Dátum:

Meno vyučujúceho/vyučujúcich AJ/NJ (nehodiace preškrtnúť)	
Počet detí (prosím rozpísať podľa tried a dievčatá a chlapci)	
Od ktorého ročníka sa učia deti AJ/NJ?	
Používaná učebnica:	

Krátke zhodnotenie práce žiakov na hodinách cudzieho jazyka (v experimentálnych triedach):

Kde vidíte problémy (prosím uveďte 3 konkrétne príklady)	
Má využívania CLIL vplyv na prácu žiakov na hodinách cudzieho jazyka (prosím uveďte 3 konkrétne príklady)	
Má využívania CLIL vplyv na prácu s nadanými deťmi (prosím uveďte aj počet nadaných detí):	
Má vplyv využívania CLIL na prácu s deťmi so špeciálnymi potrebami (prosím uveďte aj počet detí so špeciálnymi potrebami)	
Iné (názor detí na vyučovanie s CLIL)	

Experimentálne overovanie CLIL

2013/2014

Základná škola: Ročník : piaty

Dátum:

Meno vyučujúceho	
Predmet	

Krátke zhodnotenie práce žiakov na hodinách s CLIL metódikou:

Kde vidíte problémy pri využívaní CLIL?(prosím uveďte 3 konkrétne príklady)	
Ako hodnotíte hodiny s CLIL? (prosím uveďte 3 konkrétne príklady)	
Ako hodnotíte prácu žiakov na hodinách s CLIL? (prosím uveďte 3 konkrétne príklady)	
V prípade, že máte v experimentálnej triede nadané deti, aký má vplyv využívanie CLIL na ich prácu. (prosím uveďte 3 konkrétne príklady)	
V prípade, že máte v experimentálnej triede deti so špeciálnymi potrebami, aký má vplyv využívanie CLIL na ich prácu na hodinách. (prosím uveďte 3 konkrétne príklady)	
Iné (názor detí na vyučovanie s CLIL)	